14

Q. D. B. V.

ΟΦΘΑΛΜΟΞΥΣΙΣ
OV-ANTIQUA, ſ. VVOOLHUSIANO-HIPPOCRATICA,

NOBILISSIMA

)PERATIO OCULARIA

E TEXTU GRÆCO ERUTA ET BIS MILLE ANNOS NEGLECTA NUNC DEMUM PENITUS EMERGENS,

AD

USPICANDOS LABORES ANATOMICOS ET CHIRURGICOS ORDINARIOS,

CUM EORUNDEM

'ROFESSIONEM PUBLICAM

JUXTA LEGES ET MOREM ACADEMIÆ SUSCIPERET,

d. Julii MDCCXXVI.

PRÆSES

3URCARDUS DAVID MAUCHART,

Med. & Chir. Lt. Med. P. P. & Auliatr. Wirtemb.

RESPONDENTE

JOHANNE GEORGIO GMELIN, Tubing. Med. Stud.

TUBINGÆ, Literis HIOBI FRANCKII.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30775917

PRÆFATIO.

Miraculo pene ſimilis res eſt, quod per tot ſecula ſuam adhuc tueatur auctoritatem Magnus Hippocrates noſter! Hanc vero mirari, quin rimari mirum non eſt eum, qui vel Philoſophiæ & Medicinæ in prima ætate ſua maximam imperfectionem, vel earundem opimum noſtris temporibus augmentum, imo & quot capita, tot ſenſus, novaturientium maxime noſtrorum hominum attento perſpexerit animo. Authoritatis quidem idolum, quod plus juſto venerata eſt antiquitas & præjudiciorum nebulas eliminare ac diſplodere magis magisque noſtrum rectiſſime annititur ævum; ſed, peſſimo ſimul conſilio veterum Medicorum ſubinde deſerit exemplum, qui morborum hiſtorias & inprimis ſigna curatius tradiderunt, ut hinc Cel. Stahlius ex illorum lectione ſe plus profeciſſe fateatur, quam neotericorum, & Cel. Lentilius a) malit ſcriptorum aliorum totas triremes perire, quam unius Hippocratis libros, atque Doctiſſ. ille Veronenſis Medicus Joh. Ant. Turcus ſæpius dicere conſueverit: ſe immenſa novatorum commentaria præ una Hippocratis & Galeni pagina facile contemnere b.) Ita ſane Hippocratem non modo

Semper honos nomenque ſuum laudesque manebunt,

ſed attenta quoque Ipſius operum lectio plures adhuc uſus ſalutari noſtræ arti affundet egregios; Preſſo namque ſuo

 ſtylo

a) Tab. Conſultator. p. 40.
b) Freher Theatr. Viror. erud. claror. p. 1302.

ſtylo aureas ſæpe ſuppreſſit & abſcondidit cautelas, curatio-
nes, operationes.

Quis eruditorum neſcit hodie, Hippocratem in libello quem inſcripſit περὶ ὄψιος, mentionem facere alicujus ξύσιος τῶν βλεφάρων ὀφθαλμοῦ, i. e. raſionis palpebrarum oculi. Sed, præter unum Dom. *Joh. Thom. de Woolhuſe* nemo iſtius paragraphi ſenſum aſſecutus eſt, c.) cujus igitur viri natales & ſtudia non ob hoc ſolum, ſed plurima alia in rem ophthalmiatricam merita, tribus indicare non alienum videbitur. Is Proſapia nobilis Anglolondinenſis, in Collegio Weſtmonaſterienſi ſub invocatione St. Petri Regius a pueritia Alumnus, inde in Collegio Sacroſanctæ Trinitatis apud Cantabrigienſes Graduatus, hinc Oxonii in Collegio St. Mariæ Magdalenæ ſocius regens, Jacobi II. Britannorum quondam Regis Ophthalmiater, in Gallias patria exul trajecit, & Pariſiis interea maxime Medicinam exercuit ocularium magna cum nominis celebritate, jamjam Chriſtianiſſ. Regis Bibliothecarius ſubalternus, Illuſtr. Societatis Regiæ Londinenſ. & Berolinenſ. Collega, nec non per plures annos in Ptochotrophio Ter-centum cœcorum Pariſino, vulgo dicto l' Hopital royal des quinze-vingt, Inſpector, hæreditariam quaſi per quatuor generationes eruditionem ocularium inſigni locupletavit acceſſione, per ſedulam auctorum, veterum inprimis Græcorum, lectionem, per itinera in Italia, Galliis & Patria, & per ampliſſimam praxin d.)

Ptochotrophium hocce, quod tot oculorum morbis affectos alit, optima ophthalmiatrorum, quæ ſui ſimilem nullibi habet, eſt Palæſtra, ubi modo laud. Woolhuſius tot affectuum oculi ſpecies, quas ſupra ducentas quadraginta numerat, clare demonſtrat ſuis aſſeclis, convocando menſtruatim iſtos

ægro-

c) Eph. Nat. Cur. ad Cent. V. & VI. append. p. 134.

d) plura de Woolhuſii doctrina & vita ad invidiam & oſtentationem eſſe ſcripta putant aliqui in præfat. & paſſim, des Diſſert. Scavantes & critiq. de Mr. de Woolhuſe par Mr. le D. Cerf. à Ffort. 8.

ægrotos, ut examini ſe quivis ſiſtat. Egregio hoc inſtituto non tantum, ſed novimeſtri inſuper collegio ophthalmiatrico apud Cel. Woolhuſium & creberrima poſt ea per biennium converſatione Pariſiis frui & aliquot, ſub Ejusdem auſpiciis, nobiliores oculis feliciter adminiſtrare operationes mihi licuit in ſubjectis vivis. Neque obſtitit, quin ſtimulum potius addidit faventiſſimo Woolhuſio, quod Celeb. *Heiſteri*, t. t. Prof. Altorf. doctrina, patrocinio atque hoſpitio egregie olim adjutus, fideliſſimi hujus Præceptoris memoriam, licet ſine factione, perpetuo colerem, novamque cum Celeb. *Anellio*, Ophthalmiatro Pariſino, inirem amicitiam; Inter quos, quam magna cum animorum contentione bellum literarium hucuſque geſtum eſt, tam ſingulari quisque celeberrimæ hujus Trigæ me proſecutus eſt favore.

Inter dictata collegii iſtius Woolhuſiana, quæ magnum complerent volumen & quæ præter tot morborum ſpecies, quadraginta inſuper docent operationes in oculo inſtituendas, vix duas abſolvit paginas eximia operatio, de qua hic agemus, eo quod ipſam oretenus ſaltem tradendam voluerit, nec literis mandari permiſerit unquam. Hanc autem diutius eruditorum deſiderio, &, quod potius eſt, ampliori ægrorum commodo ſubtrahere nefas duxi. Hinc, pace Cel. Woolhuſii, ipſam hic plenius deſcriptam meisque ſcholiis & experimentis auctam candide aperiam, faxit DEUS feliciter!

CAP. I.

Hiſtoria operationis & inſtrumenti.

§. 1.

Phthalmiatriam veteribus non adeo incultam fuiſſe ex Hippocrate paſſim, Galeno, Aëtio, Celſo &c. abunde conſtat, utpote qui inſignium eo tempore Ophthalmiatrorum, Demoſthenis, Juſti, Severi, Jeſu Haly &c. non modo, ſed plurimarum quoque operationum, oculis adhibitarum diſertam faciunt mentionem. Aliqua in hanc rem exhibet ſpe-

cimina notiſſimus ille Hippocratis, περὶ ὄψιος libellus, neglecta & prætervisa quidem hactenus à plerisque, vel quod tanti non facerent iſthunc libellum, ſicuti commendatiſſimus aliâs Hippocratis commentator *Proſper Martianus* illum in ſuo indice libror. Hipp. & toto commentario plane omiſit, e.) vel inter ſpurios inſuper numerarent, ut in eo commentando laborem collocare noluerit *Hier. Mercurialis* f.) Hanc litem jam non facio meam. Sicuti enim ſcripta Hippocratis edita putat Martianus non ab uno illo Coo, ſed aliis ejusdem nominis, nec multum intereſſe cenſet, modo veram doctrinam & Hippocraticis dogmatibus conſentientem contineant; ita & de hoc controverſo Hippocratis fœtu tandem decidere liceret, qui ſane, licet undiquaque perfectus non ſit, gravitati tamen Hippocratis & doctrinæ nihil derogare videtur. Textus græcus ita ſe habet:

§. 2. *Ὅταν δὲ ξύῃς βλέφαρα ὀφθαλμοῦ, ξύειν ἐρίῳ μιλησίῳ οὔλῳ καθαρῷ περὶ ἄτρακτον περιειλῶν αὐτὴν, τὴν στεφάνην τοῦ ὀφθαλμοῦ φυλασσόμενος, μὴ διακαύσῃς πρὸς τὸν χόνδρον: σημεῖον δὲ ὅταν ἀπόχρῃ τῆς ξύσιος, οὐκ ἔτι λαμπρὸν αἷμα ἐξέρχεται, ἀλλ' ἰχὼρ αἱματώδης ἢ ὑδατώδης.* Foëſii verſio, à Lindenii parum abludens, hæc eſt: Cum autem oculi palpebras radis, lana, mileſia, criſpa, pura, circa fuſum convoluta radito, ea cautione adhibita, ut oculi coronam evites, & ne ad cartilaginem peruras. Satis deraſam eſſe palpebram indicio eſt, ſi non amplius ſincerus ſanguis, ſed ſanies cruenta & aquoſa efluat. g) Hujus paragraphi genuinum ſenſum à nullo usquam Hippocratis interprete perceptum expoſitumve hactenus fuiſſe aſſerit Cel. VVoolhuſius, in eo omnes deceptos ratus, quod ἄτρακτον reddiderint per fuſum, quod nunc dierum obſoletum, inſulſum & abſurdum omnino ſit; tempore vero Hippocratis nihil clarius & emendatius dictum fuiſſe; cum illo tempore atractylis, (cardui aculeati ſpecies) pro fuſo agreſti fuerit, quia vero fuſus hodie longe alius ſit, oportuiſſe, loco fuſi, carduum atractylem dicere, qui inſtrumentum vere idoneum ad incidendum & ſcarificandum conſtituat, iſtiusque lanæ mileſiæ uſum non fuiſſe ſolum ut obſtaret, quo minus cardui ſpicula juſto profundius oculum ſubintrent, ſed ne digitos quoque chirurgi intimius pungant. h.)

e) In magno Hippocrate Coo explicato, fol, venet. 1652.

f) In Cenſur. Oper. Hippocrat. 8. Baſil. 1584. quod abſurda non pauca & ab Hippocratica gravitate atque doctrina longe aliena habeat.

g) Verſio Foëſii, 8. Francof. 1596. nro. 42.

h) E. N. C. ad Cent. V. & VI. append, p. 134. anno 1717. ubi Woolhuſius indicem inſeruit quadraginta circiter operat. chirurg. quas oculis adminiſtrat.

§. 3. Ἄτρακτος, ου, ὁ, itaque inprimis quid hic ſignificet diſpicien-
dum erit. Galenus in Lexico vocab. Hippocraticorum interpretatur:
Οὐ μόνον τὸν εἰς τὸ ἱερουργὸν χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ τό ξύλον τοῦ βέλους,
i.e. non ſolum utenſile ad ſacrificium, ſed & lignum haſtæ. Quod ſa-
ne rem implicat magis quam explicat, niſi ſphalma ſubſit, ut loco τοῦ
ἱερουργὸν, exprimi debuiſſet χειρουργικὸν. Eurip. pro ſagitta, Pollux pro
parte mali ſupra antennam utitur: Ariſtoteles, Plutarchus, Suida pro
Fuſo ſumunt, Plinius pro *Colu*; i.) Nam ἄτρακτος, inquit, cnici
ſylveſtris mitior ſpecies eſt, caule tamen rigido, itaque & colu antiquæ
mulieres utebantur ex illis, quare quidam atractylida vocant. Ἀτρακτυ-
λὶς, ίδος, ἡ, ſpina eſt, aſſerente Dioſcoride, k) cnico ſimilis, ob id-
que a Galeno VI. Simpl. κνῖκος ἄγριος dicitur & a Plinio Cnicus ſilve-
ſtris & quod ſanguineum ſuccum fundat, phonos; Folia fert quam cni-
cus multo longiora, in ſummis virgis, maxima parte nuda eſt & aſpe-
ra ᾧ καὶ αἱ γυναῖκες χρῶνται ἀντὶ ἀτράκτου, i.e. interprete Ruellio, qua
feminæ pro fuſis utuntur; Capitula in cacumine ſpinis horrent; flos lu-
teus, tenuis. Spina hæc variis ſynonymis innoteſcit, Carduus vul-
garis Matthioli, vulgatiſſimus viarum Lobelii, Carthamus ſilveſtris Tra-
gi, Carlina ſilveſtris Dodonæi, vulgaris Cluſii, Cnicus ſpinoſior C. Bauh.
Atractylis media Geſn. Heracantha Tab. & denique Colus ruſtica Cord. Æ-
ginetæ Atractylis ruſtica, vel Cnicus ſilveſtris è ſpinarum exiſtit genere. Hujus
itaque cardui ſpinoſa & aculeata capitula, lana mileſia, quæ optima fuit in
Ionia ex urbe Mileto, circumvoluta, adhiberi vult Hippocrates ad ra-
dendas palpebras, cui inſtrumento vegetabili nomen ἄτρακτος impo-
ſuit, vel ob figuræ ſimilitudinem cum colu, tunc uſitata, & cui can-
nabis pexa ſolebat circumvolvi, vel ob materiæ, è qua colus & inſtru-
mentum hoc conſtabant, identitatem. Confundunt hic auctores latina
quoque vocabula colus & fuſi, quæ tamen ſunt res diſtinctiſſimæ, ut
id è veteri fabula & effigie de Parcis ſatis ſuperque claret. Colus ho-
diernum eſt bacilli inſtar longioris, immobilis, cui pexa cannabis cir-
cumdata & firmiter alligata eſt, ut digitis nendo deduci & in filum
intorqueri poſſit, quod dein fuſo circumvolvitur, donec in juſtum
increverit glomerem. Colus german. die Kunckel, Gallis la Quenouil-
le, fuſus autem ſive fuſum dicitur die Spindel, fuſeau. Iſtam ergo atra-
ctylida veteribus potius pro Colu, quàm fuſo inſervivviſſe crediderim,
cum οὖλος ſignificet hic criſpam, ſ. pretioſam, ſ. ſanam & mitem lanam,
juxta

i) Hiſt. nat. LXXI. cap. 15.
k) L. III. cap. 25.

juxta homonymias Homeri, parum intereſt. Ξύειν eſt infinitivus pro imperativo, dialecto jonica, à ξύω, rado, lacero, ſcalpo, attero, polio, depecto.

§. 4. In hac operatione & deraſu jubet Hipp. vitare coronam, τὴν ςεφάνην, oculi circulum illum corneæ externum, ubi veteres non incongrue dixerunt omnes oculi tunicas concurrere & coire, qui ideo locus ceteris partibus oculi externis & ſenſu gaudet exquiſitiore & vaſculis ſanguineis eſt refertior, ut hinc ulcuſcula, furunculi ibidem occurrentes & omnes læſiones ſint pejoris commatis. Cartilaginem ſ. tarſum pariter nimis profunde lacerari & radi vetat Hipp. μὴ διακαύσῃς inquiens τὸν χόνδρον, non peruras, quod metaphorico ſenſu accipiendum erit quatenus nimia iſthæc laceratio exquiſitum, quaſi uſtionis ſenſum infer vel ad alteram operationis partem & appendicem ſpectat, quatenus Hipp jubet, ſi opus ſit, poſt abraſionem adhiberi etiam ferramenta minime ſ. leviter candentia, quibus palpebræ intus debeant inuri, maxime in caſu durioris occalleſcentiæ. Minime tamen hinc conſequitur, Hippocratem in hac raſione & attritione palpebrarum uſum fuiſſe telo ferreo vel inſtrumento candenti & ignito, cum vel ſola lanæ circumvolutio repugnet quæ hinc incenſa palpebris & oculo periculoſam intuliſſet inflammationem.

§. 5. Inter pauciſſimos tum veteres tum recentiores, qui vel mentionem fecerint hujus operationis, eminet *Paul. Ægineta* l) his verbis: ſi ca lus in palpebrarum trachomate ſ. ſcabritie durior his (pharmaceuticis ne pe) non vincatur præſidiis, genam inverſam pumice, l. teſta ſepiæ, foliis ficulneis, aut inſtrumento, quod à palpebrarum raſura Blephai xyſton vocant, abradimus. *Rhaſes*, m) palpebram proponit exaſpera dam eſſe & exulcerandam inſtrumento, quod dicitur roſa, ex frondis ſæ nimirum circulatæ ſimilitudine; nam habet caput, inquit, quale narius & hoc deraditur, usque quo ſubmoveatur aſperitudo. Hoc v inſtrumentum putat *Marc. Aurel. Severinus*, n) eſſe illud, quod ad un læ oculi deraſum vulgati apud chirurgos uſus fuiſſe ſcribit *Arnald. Villa vanus*, calvum ab eo vocatum, & abs Severino l. c. rudi quidem & obſc delineatione exhibitum, de quo ait: Fortaſſis inſtrumentum eſt, quo vete ad deradendas palpebras uſi ſunt βλεφαροξύςρας nominato: cujus mem *Thom. Minadous* L. 3. de affect. ext. c. 16. quod eſt de trachomate.

W

l) Medicin. totius Enchirid. 8. Baſil. 1546. L. 3. Cap. de Trachom. p. 173.
m) Tract. 1. Diviſ. c. 22.
n) Libr. de efficaci Medicin. P. 2. C. 107 p. ...

Woolhuſius in Mſs. aſſerit, in vetuſtis codicibus Hippocratis atque Ægine- hujus inſtrumenti adumbrationem reperiri, unde forſan mutuatus ſit verinus. Sed idem vel adeo male perſpexit hujus blepharoxyſtri ſtru- uram, vel certe verbis & typo tam obſcure expreſſit, ut quale ſit, hinc divinare liceat. Suſpicor ego, ejusdem caput circulatum eſſe & de- tii magnitudine, figuræ concavæ, cujus altera ſuperficies lævis & gla- ſit, & hinc inſtrumentum vocetur calvum, altera vero, concava ſcil. aleis ſpinisque aſpera cardui cujusdam, in circulum artificioſe diſpoſi- cui affixum eſt manubrium, vel ut comodius teneatur, vel ut Hippo- atis fuſum, ab Interpretibus ſic dictum, melius exprimat.

Reliqui, quos novi, auctores pari laborant obſcuritate: *Al. Bene- ctus*, *Joh. Gorræus*, o) *Steph. Blancardus*; p) qui Blepharoxyſton de- iunt, quod ſit inſtrumentum chirurgicum radendis, vellendis concin- ndisque palpebris aptum, à nonnullis xyſtrum adpellatum, ἀπὸ τῦ ξύ- l. ξυρᾶν, quod eſt radere, tondere. Unus ille ſupra laud. *Woolhu- s* quædam commentatus eſt in hunc textum Hipp. quæ operæ pretium ciant. Cum tamen in E. N. C. & paſſim in catalogo ſuarum operatio- m & inſtrumentorum, it. in ſupra memoratis diſſertationibus criticis ò in ſuo ipſius MSSto ænigma hoc ophthalmicum penitus ſolvere no- erit hactenus, non potuit non grata eſſe publico literario, quæ Duis- rgi ad Rhen. 1721. prodiit diſputatio medico-chirurgica, de ſcarifica- one oculari Hippocratica, ejusque in plurimis oculorum affectibus inſi- ni utilitate, ab *Joh. Henr. Hampe*, Siegena-naſſovico, pro licentia, quæ jus myſterii revelationem promittebat. Neſcio autem, qua de cauſa, . D. Hampe plures quidem Auctores allegaverit, textum græcum reſol- rit, partes oculi anatomice deſcripſerit, & morbos, qui hanc expe- ntur operationem, plerosque explicuerit, juſtæ tamen lectorum ex- ectationi in Xyſtri ophthalmici compoſitione & uſu, operationis item ultiplici ſubjecto & modo debite indicandis & deſcribendis minime tisfecerit. q.)

§. 6. Inſtrumentum itaque huic palpebrarum raſioni dicatum in- enia eruditorum & artificum hucuſque non minus exercuit, ex quo

B textus

o) Definit. med.

p) Lex. med. ſub tit. blepharoxyſton.

q) id. reprehendit in Hampio Celeberr. Heiſterus in Chirurg. German. nov & lo- cuplet. 1724. Norimb. in 4to edit. p. 399. cap. de ſcarificatione, ubi refert, quod hujus arcani revelatio ipſum magno conſtiterit pretio, ſe vero malle ipſum Wool- huſii deſcriptionem expectare, quam ſuâ, forte non ad Woolhuſii mentem fa- cta, novam hujus incurrere reprehenſionem.

textus Græci analyſin ſuppeditavit atque regno vegetabili illud debet ſubinnuit nunquam ſine laude nominandus Woolhuſius. Plures hin enatæ ſunt blepharoxyſti ſpecies, breviter indicandæ. *Primum* ſit, quo Woolhuſius blepharoxyſton vocat κατ' ἐξοχὴν, ſpeciemque refert exigu cochlearis è chalybe, cujus ſuperficies convexa pluribus circumquaqu eminentiis exilibus, inſtar limæ, exaſperata eſt, concava vero lævi *Alterum* bivalve quaſi eſt, argenteum ferreumve & è duabus lamini planis anterius rotundis, pollicem vere latis, poſterius arctioribus & in manubrium coalitis conſtat, cujus inferior lamina ſeu valva immo bilis aliquot phalangis exilium è chalybe acuum, firmiſſime inſerti horret, easque per foramina oblonga valvæ ſuperioris elaſticæ transmi tit, ſi hæc comprimatur. *Tertium* vocaveris lanceolam verſatilem, dua bus tenuibus atque exilibus valvis abſconditam, quod palpebris ſubdi tum, in gyrum moto longiori ſtylo, cui ſuperius conferruminata e lanceola, hanc foras vertit & palpebras incidit. Uſus hujus pericul non caret. Pariſiis certe de infauſta ejusdem applicatione aliqua audiv exempla. Agmen claudit ineptiſſimum illud, quod tres cuſpides cha lybeas intra ſe invicem incurvatas habet, quibus ſane divelli potius & d laniari oportebit oculi partes, quam incidi ſaltim & ſcarificari. Sed d duo priora non majori videntur encomio digna. Quamvis enim ca ſus occurrant adeo calloſarum & induratarum partium e. g. in tracho mate, ut duro nodo durus merito quæratur cuneus, multiplici tame ex ratione videntur tunc præſtituræ inciſiones ſeu ſcarificationes lance la ordinaria factæ, quæ viam pandant ſubtiliori noſtro Xyſtro, dehin applicando.

Felicius rem acu tetigerunt, vel inſtrumentum è ſchola Woolhu petierunt *Ill. Medici Berolinenſes* r) verba hæc ſunt: Inſtrumentum, qu peragitur oculorum ſcarificatio, ex vili aliquo vegetabili præparatur, me diantibus cujus præeminentibus tenerrimis denticulis, minuta inflata va ſtringendo, lacerantur. Idem ſagaci conjectura aſſecutus eſt Cele D.D. *El. Camerarius* noſter, vir ſupra meas laudes poſitus, s) ſuſpican conſtare illud ex ariſtis ſcite colligatis, pungentibus, aſperis & ſubtilit ſcindentibus, inprimis ſpicarum hordei atque ſecalis. Jam itaque cu plenariæ myſterii propalationi proximus ſis, ben. Lector, noli quæſo i venti pretium è materiei vilitate, unde componitur inſtrumentum, me ri, ſed ex incomparabili, quem mox adjungam, uſu. Quantum ve

caſ

r) Act. Med. Berol. Vol. IV. C. 6. p. 107. an. 1719.
s) Diſp. cui titul. Miſcellaneæ theſes Medico-Chirurgicæ, 1724. theſ. VI. p. 20. 2

uſui & ingenio debeat inventio noſtrorum in medicina præſidiorum. ujus inſtrumenti natales denuo teſtantur. Læſus quidam graviter oulo per acutam ariſtæ cuſpidem in manus incidit ingenioſiſſ. Woolhui, narrante hoc mihi eodem, huicque anſam præbuit de remedio & ſtrumento cogitandi, quod inflammationem tunicarum, quam effecit, olleret iterum, diſruptis vaſculis ſanguine turgidis, juxta illud Ovid: t.)

Sic mihi res eadem vulnus opemque feret!

CAP. II.

Inſtrumenti Woolhuſiani denominatio, materia, forma, prærogativæ.

§. 7.

XYſter l. *Xyſtrum* optime vocatur ab effectu & uſu raſionis ſ. lacerationis, quam præſtat, (: licet à veteribus quoque id nomen medicamento ſiccanti & leniter cathæretico fuerit impoſitum, u) item ſcalpro ſorio, x) cum epitheto *ophthalmicum*; quod nomen generale ideo æferendum videtur determinatæ magis blepharoxyſti ſ. palpebrarum ſoris, appellationi, quoniam noſtro non palpebræ tantum ſubjiciunr xyſtro, ſed aliæ inſuper oculi partes, & aliâs etiam blepharoxyſis ultum differt à noſtra ophthalmoxyſi. (vid. C. 3.) Materiam ipſi ſupeditat ſpica ſecalis, hujusque non tam ariſta, quam gluma. Spica ve Botanicis eſt conus erectus, ſive oblongus, ſive admodum acutus è flobus l. ſeminibus ſpiſſe compoſitus: Ariſta dicitur, acus exilis & lona, e gluma extans; Gluma vocatur, folliculus grani in frumentis. y.)

Secale appello plantam graminifoliam, flore ſtamineo, culmiferam rano majori, ad panificia utilem, quæ culmo ſ. caule eſt elatiore, ſpia paulo compreſſiore, quaſi quadrangulari, perpetuo ariſtata, grano rigoſiore tenuiore & nigriore, glumis non undique tecto, ſed magna x parte nudo, farina nigriore, humidiore, nobis Roggen, Gallis du eigle dictum.

t) Ovid. Triſt. L. 2. Eleg. l. v. 20.
u) Paul. Æginet. l.c. L. VII. p. 696.
x) Joh. Scultet. Armament. Chir. Tab. VI. p. 11.
y) Joh. Raji. meth. plant. Lond. 1703. p. 197. ſqq.

Glumæ hæ ſecalis ſub examen vocatæ obſervantur adſcendere per ſpicam è duplici latere binæ,quarum ſe quævis exhibet bifidam & hiantem ut granum maturum, quod continet ſolitarium, hinc magna parte nudum proſpiciat. Glumæ hujus bifidæ interna dimidia pars ſ. ſegmentum, quod reſpicit proximum alterius glumæ oppoſitæ granum, mollior, tenuior eſt atque multo brevior, externa vero pars rigidior, in dorſo minimis quaſi denticulis acutis, albidis, ſurſum ſpectantibus horret, inque ariſtam coit cum reliquis ſuis lateribus, quam minimæ ſpinulæ aſperam undique reddunt. Hanc ego ſecalis glumam exteriorem, denticulatam neque hic botanicis pro nota characteriſtica, qua ſecale differat à congeneribus, hordeo, panico &c. obtrudo, neque pro objecto phyſiologiæ botanicæ, cui ſcil. uſui horrentes iſti ſetviant denticuli, quem tamen haut unum ſuſpicor? Sufficit hoc loco, iſtas glumas exteriores & ariſtatas partes, à ſpica placide avulſas l. abſciſſas, numero 10. l. 12 quin plures, ita colligandas eſſe, ut ariſtæ omnes prope glumam filo lineo, l. ſericô fortiori, cerato conſtringantur, filumque pluries circumducatur firmiter, ut petiolus quaſi & manubrium efformetur dimidii ferè pollicis, lati, longitudine, quo inſtrumentum poſſit teneri ab operatore, ſicque ſub aliquali minimarum ſcoparum ſimilitudine Xyſtrum conſtituere Opthalmicum.

Glumæ vero ita in circulo ſunt collocandæ & dirigendæ, ut earum dorſa ſeu anguli maxime denticulati atque ſcindentes undique ſpectent extrorſum aciemque ſuam parti affectæ inter operandum infigere queant. Adornatis ſic glumis atque ariſtis filo connexis, aliqua portio glumarum ſuperius reſecatur, ut omnes æqualiter emineant; ſic pariter, quod ultra fili convolutiones in cauda & fine petioli ariſtati protenditur, forfice reſecatur.

§. 8. Spicæ hæ pariter ac ipſa hinc compoſita xyſtra loco temperato aſſerventur & unius ad ſummum anni ætatem contrahant. Alias enim vel nimis exſiccantur, ſicque ſub operatione franguntur, aculeosque tunicis oculi altius infixos relinquunt; vel nimia humiditate molleſcunt, ſicque debita ſpiculorum rigiditas & tonus fatiſcunt. Cuilibet operationi novum plerumque admovetur Xyſtrum, quod nondum inſerviit, quoniam ipſius ſpicula inter operandum obtuſa atque detrita non amplius ſcindere valent, niſi ubi molle & detritum expetatur expreſſe (v. §. ſeq. 9. ad calcem.)

Ariſtæ ſolæ reſectis glumis, in xyſtri formam colligatæ tam acriter non ſcindunt, & ruptioni aliiſque incommodis magis ſunt obno-

xiæ

xiæ; hinc neque hordeum neque congeneres herbæ frumentaceæ huic negotio aptæ ſunt.

Omnium huc minime quadrat *inermis avena*, quam tamen recentiſs. de morbis & operationibus oculariis Scriptor Pariſinus, Dn. *de St. Yues* z) in ſcenam producit his verbis: Les uns la font (ſcil. la ſaignèe de l'oeil) avec un aſſemblage de pluſieurs barbes d'epis d'avoine en forme de broſſe, dont on ſcarifie la conjonctive, en la paſſant rudement ſur cette membrane. Mirum ſane lectoribus videbitur, qui hunc Woolhuſii æmulum & Pariſiis non degentem modo, ſed olim quoque ejusdem in deligationibus ocularíis ſubinde miniſtrum adeo latere potuerit hæc operatio, ut ipſam confunderet cum venæſectione oculari & avenæ acutas vel ſcindentes affingeret ariſtas, quam tamen totam quantam inermem & nulla ſui parte huic negotio aptam natam mox judicabit, qui ſemel illam inſpexerit vel obiter? Hanc, aliasque plures anatomicas atque chirurgicas animadverſiones proferendi in hunc Dn. de St. Yves librum, ob multas nihilominus encheireſes & obſervationes utiliſſimas ſua laude non privandum, dudum occaſionem præbuiſſent Woolhuſianæ cribrationes, ſub meo nomine, me autem inſcio, nunc & invito, prelo mercurioque eruditorum pariſino commiſſæ, niſi tempus concatenatis meis & magis neceſſariis utilioribusque diſtractionibus impendere practicis, cætera vero non tam diſputationis ſerram reciprocare, quàm chriſtianam Ovidii laudem ſectari maluiſſem:

Non ego mordaci diſtrinxi carmine quenquam!

§. 9. Succedanea glumæ ſecalinæ pro Xyſtri fabrica curioſo ſcrutatori regnum vegetabile offeret plura; Aculeos huc advocare licet & hamulos variarum cardui, lappæ &c. ſpecierum. Caules, folia, calices, fructus, aſperi, aculeati quot ſuppetunt? Imo è reliquo naturæ penu, regno ſcil. animali & minerali, quidni alia Xyſtri ſpecimina juvabit depromere? Alliciantur itaque fortaſſis nob. DD. opponentes, ut naturam artemque felici connubio jungentes aliud excogitent inveniantque Xyſtrum ophthalmicum, omnibus numeris abſolutum. Veteribus, ad attenuandum & attendendum trachoma, leucoma callumque duriorem, in uſu fuiſſe folia ficus, pumicem, teſtam ſepiæ, aſperam certorum piſcium marinorum cutem &c. è Galeno & Ægineta patet.

Specialem adhuc attentionem meretur Equiſetum majus, depile, nudum à Fuchſio vocatum, caules habens geniculatos, ſcabros, qui per microſcopium obſervantur conſtare multiplici ſerie perpendiculari, ſ. plurimis

z) Nouveau Trait. des malad. des yeux &c. 8. Paris. 1722. p. 194. ſeq.

rimis quaſi columellis, quæ plurimis conferto agmine denticulis cuſpidibusque, oblique ſurſum inclinatis exaſperantur cum intermediis inter quamvis columellam ſulcis perpendicularibus. Caules hi artificibus in ſerviunt ad ferrum, lignum &c. polienda, venales ſub nomine Schachtelhelm vel Schafftheu. Alteram equiſeti ſpeciem piloſam culinis inſervire noſtris & hinc abs Fuchſio aa) vocari Kandten-Kraut, quaſi herbam cantharorum, purgandorum, notiſſimum eſt. Qua ratione hinc equiſetum in genere ſit abſterſivum, adſtringens travmaticum, præſertim in pulverem contritum vulneribusque inſperſum ex Fuchſii &c. commendatione, illis ex indigitata particularum figura deducendum relinquo quibus aliâs medicamentorum particulæ hamatæ, ſcopales, cuſpidatæ & reliquæ explicationes ejusmodi placent. Caulem modo majoris iſtius equiſeti huc traho, quo nimirum in trachomate, ſcirrho, ectropio aliisque morbis, ubi ſuperficiem calloſam durioribus aggredi, arrodere & quaſi limare decet, felicius forſitan utaris, ac noſtro Xyſtro, quod vel nimis laceraret, vel uncis ſuis ſub operatione infixum longiorem nectere moram & dolorem ægro cauſaret exquiſitiorem in parte affecta valde calloſa.

§. 10. Ex his autem facile perſpiciet ben. Lector, *Xyſtrum VVoolhuſianum* omnibus reliquis hactenus allatis palmam præripere; hujus enim ſive parabilitatem ſpectes, ſ. pretii vilitatem, ſ. tenendi commodum, ſ. adhibiti ſecuritatem, undiquaque ſeſe commendabit. Exigua ejusdem moles hucusque etiam egregie favit VVoolhuſianis aſſeclis ad occultandum ſub digitis commode hoc inſtrumentum, eidem adhuc fini apud formidoloſas patientes vel aliam ob rationem, utiliter inſervitura. Nullus autem huic metus eſt ab hæmorrhagia periculoſa vel lethali, quam tamen ſubtilibus licet lanceolis, nec adeo profunde adactis, in cucurbitularum cum ſcarificatione impoſitione profectam ſubinde narrant hiſtoriæ. bb) Mirum pariter eſt, à dentibus ſ. cuſpidibus non valde acutis vel ſcindentibus, ſed acuminatis ſaltem & rigidis cc) quos hirudo ſ. ſanguiſuga abſcondit in ore ſuo triangulari, & ope horum parti, cui adplicatur ſugendæ, vulnus infligit triangulare non adeo profundum, tantum concitari affluxum, ut per plures non modo horas, ſed etiam dies pertinaciter fluat ſangui

aa) Herbar. german. in fol. c. 21.

bb) Rhod. Obſ. 69. c. 6. it. E. N. C. Cent. IX. p. 13. it. Langius epiſt. 40. L. p. 175.

cc) Cuſpides illæ ſ. aculei male negantur à Franc. Poupart, *Journ. des Scav.* 169 Edit. amſt. Tom. 25. p. 537. recte v. aſſeruntur & pinguntur ab Joh. Jac. Dilleni E. N. C. Cent. 8. Obs. 57. p. 338.

ſanguis, nec iſchæmis linteisque impoſitis facile ſiſti queat, licet nulla conſpicua vaſa videantur læſa, teſtante ſolertiſs. mox laudato *Dilenio*; Sed nec tale quid, ſub frequenti & aſperiore etiam ſubinde VVoolhuſiani Xyſtri uſu hactenus eveniſſe conſtat, nec facile eventurum puto. Timidas & delicatulas plures jam perſonas hoc aggreſſus ſum Xyſtro, aliquas etiam teneriores ſub operatione in lipothymiam lapſas, ſed nondum mihi accidit, quod J. *VValæus* dd) de timidis obſervavit: quod ſcil. his ſcarificatio interdum ſanguinem non educat. Pariter, cum vegetabile hoc Xyſtrum unicæ operationi adhibitum ſuo officio plerumque ſit defunctum & abjici debeat, (: exceptis paucis caſibus, ubi Xyſtrum hoc emollitum quaſi & è prægreſſa operatione pauliſper detritum præfertur, quam tamen emollitionem quoque præſtaret brevis maceratio Xyſtri recentis in aqua tepida) moleſtiam hanc toties repetendæ compoſitionis eximia hac compenſat ſecuritate, ut ſic propagandi contagii in malignis & contagioſis oculorum affectibus non evadere poſſit vehiculum, ſicuti ſcalpella, lancettas ab ægro inquinatas & non ſatis deterſas ſolicitè, ſontica, aliis ſanis poſthæc adhibitas, mala novimus intuliſſe ee).

CAP. III.

Operationis nomen, ſubjectum, indicantia, analogia, modus, cautelæ, uſus.

§. 11.

SIcuti vocavimus inſtrumentum, ab effectu, Xyſtrum ophthalmicum (§. 7.) ita ipſam operationem adpellabimus *Ophthalmoxyſin*, ſ. oculorum raſionem. Cur autem illas non retinuerim denominationes, ſub quibus jam innotuit, ſcil. venæſectionis ocularię, l. ſcarificationis oculi, vel blepharoxyſis, mox patebit? Ab ipſo Woolhuſio vocatur paſſim le degourdiſſement ou desgonflement & ſcarification du globe de l'oeil; ff) item ſpecifica oculi ſcarificatio. Abs Cl D. Hampe l. c. atque ab aliis pariter

dd) Method Medend. p. 90.

ee) Crato in Epiſt. 139. p. 243. meminit Scalpelli impuri in ſcarificatione communi periculoſe inficientis. Apud nos in oppido Canſtatt ante 20. annos venam ſecuit Chirurgus ægro, lue Venerea contaminato, eademque lancetta pluribus aliis venas aperiens fœdam pariter inſinuavit ſiphylidem, de cujus arthriticis reliquiis nuperrime adhuc me conſuluit mulier Canſtadienſis, licet curam poſtea ſuperârit ſalivatoriam.

ff) Le Cerf, Diſſ. Crit. dans la ſpecificat. des 40. operat. oculaires de Mr. de Woolh. §. 8.

riter ſcarificatio vocatur ocularis. gg) Non pudet me ſcarificationis tituli, qui chirurgorum turbam in Germania dirimit in claſſem ſic dictorum purorum & impurorum, inter quos plerumque non melius ideo convenit, quam inter canes atque feles. hh) Sed cum ſcarificatio plurimum differat ab hac operatione & inſtrumento & modo, ſubjectoque ordinario, præſtare videtur nomen ξύσις τοῦ ὀφθαλμοῦ, ſ. ophthalmoxyſis Hippocraticum retinere.

Subjectum ſ. partes oculi, quæ huic operationi ſubjiciuntur, non *palpebrarum* modo *interiora* conſtituunt, (uti vult Cl. Hampe.) ſed ipſius quoque oculi *tunica conjunctiva* atque *cornea*, it. *glandula* & *caruncula lacrymales*, in certis caſibus. Ut plurimum tamen palpebræ tantum hanc experiuntur operationem. Partibus hiſce nunc anatomice & phyſiologice expendendis ſuperſedeo, cum id toties & noviſſime ſit actum ab aliis, & quæ forſitan de proprio poſſemus adſpergere, nos hic longius juſto abriperent. Plura forſitan adferentur ad hanc rem facientia in *orat.* mea *inaugurali* propediem habenda de *Minutiis anatomicis, magnis in praxi momentis.* Subjectum hoc varie p. n. afficitur, ſicque fit *indicans* noſtræ operationis. Ita *tunica conjunctiva* ſ. ipſum album oculi xyſtro ſubjicitur ophthalmico, cum ulcere obſidetur exiguo, P*ſydracium* dicto, cujus fibræ vaſculave mox mox divellendæ ſunt per ophthalmoxyſin, antequam ſuppuretur: It. in *panno*, l. panniculo, ut ipſi nutritio intercipiatur & incrementum inhibeatur, vel poſt operationem panni relictæ, uti facile fit, aliquot fibræ penitus diſcerpantur & deleantur: it. in *chemoſi*, ubi vaſcula ſanguinea valde turgent & ſupra corneam eminent; porro in *phlyctænis* ſeu bullis ardentibus, quæ *corneam* æque ac *conjunctivam* obſidentes & ſerum acre roſivum continentes mox aperiendæ ſunt acu quadam ophthalmica, l. lanceola, dehinc xyſtro noſtro radendæ & decocto traumatico fovendæ. Magis adhuc tunica cornea rerequirit Ophthalmoxyſin, juxta Cel. Woolhuſium, in *venoſitate*, ubi vaſa ſanguinea, nova quaſi, corneæ inducuntur atque turgent, quod alias etiam ſæpe accidit in chemoſi, & panniculo carneo, vaſculoſo, qui corneam ſubinde profundius penetrant, ut ex pellucida plus minus rubeſcat, opacetur, vid. ſæpe cit. in E. N. C. locus. Palpebrarum itaque, ſuperioris & inferioris, internæ ſuperficies ordinarium ſunt Ophthalmoxyſis ſubjectum, idque non modo in domeſticis palpebrarum

gg) E. N. C. append. ad Cent. V. & VI. p. 134. §. 5. & p. 136. §. 3.

hh) Hanc litem ſalſe perſtrinxit Joh. Caſp. Schwartz in der gezanckten Narrenkapp der Bader und Barbierer. Freyb. 1712.

rum morbis, ut in *ectropio*, *miltoſi*, *trachomate* &c. ſed in pluribus quoque aliis oculi in- & externis affectibus. *Caruncula lacr.* in encanthide ſeu relaxatione & intumeſcentia ii) in *peribroſi* ſeu pruritu & exulceratione &c. *Glandula* vero *lacr.* in prolapſu & anaſtomoſi ſeu hiatu, apertione & laxitate p. n. ductuum ſuorum hydroblepharicorum leniori quandoque corriguntur & roborantur ophthalmoxyſi.

§. 12. *Analogæ Operationes*, quæ cum Ophthalmoxyſi vel confunduntur, vel ejusdem uſum illuſtrant, & aliquo modo ſimiles ſunt, huc cedeunt: *Blepharoxyſis*, ſuffricatio, lævigatio, interpunctio & depuratio palpebralis (Synonyma ſunt Woolhuſio.) inſtituitur in omni ulcerationis ſpecie glandularum lacrymalium & ciliarium, in trachomate, ectropio, cæterisque palpebrarum & tarſorum affectibus inveteratis & rebellibus, qui communiter nulli remedio cedunt kk) Proprie tamen reſtricta eſt ad duriores aſperitates & varias palpebrarum calloſitates, quas iubet Woolhuſius primum incidere & interpolare pluribus vulnuſculis ſuperficialibus, per interſtitia ſeparatis, & apice ſaltem lanceolæ ordinariæ ſuſpenſa manu velociter infligendis, Gallis dechiqueter, ut locus dehinc fiat duriori xyſtro ferreo, ſuperius allegato & refutato. (§. 5.) *Apotripſis corneæ* eſt averſio, eroſio macularum albidarum, l. condenſatarum & corrugatarum corneæ pellicularum & reſeratio obſtructorum ejusdem vaſorum cryſtallinorum, procurata vel ope medicamentorum, ſuperius ex parte indicatorum, vel raſionis & abraſionis ſuperioris pelliculæ & cruſtæ, quæ in cornea eminet, mediante ſcalpello exiguo, quod invenit Conſt. Africanus, ſcalprum vocans ophthalmicum ſeu xyſtrum, & feliciter hanc apotripſin primus forte celebravit. P*hlebophthalmotomia*, venæſectio ocularia non facile dignoſcitur in Scriptis Woolhuſianis, typo impreſſis, ab ophthalmoxyſi, de qua in præſens agitur, imo confunditur adeo, ut prædicata, quæ tribuuntur ſcarificationi oculariæ (ſeu ophthalmoxyſi:) & phlebophthalmotomiæ tanquam utrique narrentur communia, & re ipſa tamen ſint contraria & incompatibilia e. g. in Diar. Erud. Pariſ. 1696. d. 12. Novembr. venæſectio ocularia laudatur

ii) Scarificat vero & attenuat abraditque ipſam ita auctam productamque Woolhuſius xyſtri ſui ſubtilis acunculis, poſteaque collyrio adſtringenti deterſivo & deſiccativo priſtinam fibris tenſionem reſtituit. Sunt ipſa Woolhuſii verba l. c. E. N. C. p. 136.

kk) in E. N. C. & Catal. Operat. Woolhuſian. Diſſert. Crit. DD. le Cerf. In hoc Catalogo peculiarem efficit operationem è lævigatione palpebrarum calloſarum, quam tamen in E. N. C. unam eandemque deprædicat cum blepharoxyſi. Sed cavendum hîc, ne entia præter neceſſitatem multiplicentur!

datur, quæ perfici poſſit cum æque exiguo dolore, ac periculo, ope parvulæ lanceolæ, quam phlebotomen ocularíam nominat, inque E. N. C. l. ſæpe cit. p. 133. ad eundem modum & inventionem provocat, quibus revera phlebophthalmotomia peragitur. Jam vero mire diſſonant verba in Diſſ. Crit. Woolh. cit. p. 350. ubi iterum ſcarificationem & phlebotomiam oculi pro Synonymis affert, & ceu operationem ab Hipp. in libello de viſu obſcure indicatam allegat, cujus vero illuſtrationem & inventionem in ſupra citat. Diar. Erud. Pariſ. & catalogo ſuorum inſtrumentorum prius impreſſo, notam fecerit. Atqui in ophthalmoxyſi, ſeu quam vocat Woolhuſius, ſcarificatione oculi, inſtrumentum eſt vegetabile, è glumis ariſtarum ſecalinis & dolor ægri inter operandum exquiſitus, in phlebotomia vero oculi adhibetur lanceola, minerale & ferreum inſtrumentum, quæ nullum, l. exiguum ægro dolorem cauſat, ut cætera taceam, quibus diſcrepant.

Inventionem hujus Phlebotomiæ ſuam quanti æſtimet Cel. *Woolhuſius*, inde ſatis patet, quod inæſtimabili illi comparet ll) ſecreto *Hovii*, quo cataractas ſine operatione prætendit curare, mm) hactenus autem, quod ſciam, pauciſſimis probavit exemplis. Inventum hoc Phlebotomiæ ocularíæ primum publico annunciavit *Woolhuſius* in catalogo ſuorum inſtrumentorum, quem Pariſiis Anno 1696. imprimi curavit in 8vo, cujus extractum exhibet Diar. Erud. Pariſ. edit. Amſtel. Tom. 24 Anno 1696. die 12. Novembr. p. 681. ad hoc inventum ſe refert Woolhuſius in E. N. C. loc. cit. p. 133. & Magiſtro Antonio exprobrat ejusdem ignorationem, in Ephemeridibus Gallorum tamen dudum memorati. Hanc vero phlebotomiæ ocularíæ vel inventionem, vel deſcriptionem certe, jam ante plus quam centum annos propalatam fuiſſe abs famigeratiſſ. *Fel. Platero* nn) Cl. Woolhuſius ægre non feret, ut moneam, utpote, qui facit exceptionem ab illa doctiſſ. *Schelhammeri* regula vel obſervatione oo.) Inſtituitur hæc phlebotome in *panniculo vaſculoſo*

ll) Diſſ. Scav. & Crit. p. 311.

mm) Hovius de circ. hum. motu in ocul. p. 122.

nn) Prax. Med. L. 1. Tit. de viſus læſ. 8. Baſil. 1609. p. 280. Panniculo l. tollendo, l. poſt exſectionem repullulaturo, venarum tunicæ adnatæ inciſionem ſuadet opponendam, impoſitis poſtea ſiccantibus; item ſæpe ſecando illas venas, ut ſanguis profluat, panniculum l. præcaveri, ne formetur, l. ſactum marceſcere aſſerit. Eodem provocat M. A. Severinus, de Effic. Med. Fft. 1646. p. 55. C. 10 de phlebotome venular. oculi tunicarum.

oo) Additament. ad Introd. in Med. Helmſtad. 1687. p. 255. In Anglis pleriſque omnibus deſiderat, quod ſpernant monumenta antiquitatis, & alto ſupercilio

loſo, *Sebel Arabum* dicto, ubi plexus vaſculoſus, ruber ex angulo ocu-li interno utplurimum ortus, toti denique implicatur conjunctivæ, ex-tumeſcit, tenſiones, lancinationes dolorificas, lacrymationem, & vi-ſum reddit obſcurum; vel in *Sevola Conſtantini Africani*, cum vas ſan-guineum prætumidum majora indies ſumit incrementa, & pruritum ſubinde provocat moleſtiſſimum & lacrymationem, nec minus viſum corneamque obfuſcat.

Operationem tum præcedunt variæ præparationes per veſicatoria, V. S. arteriotomiam temporum, ſetacea, fomentationes &c. ſcopo & eva-cuandi & revellendi, deinde elevatum parumper vaſculum ope acus cur-væ, planæ, non ſcindentis, forfice diſſecatur vel lanceola; Si plura turgeant, reſcinduntur vel ſimul & ſemel, vel repetitis vicibus pro ratione circum-ſtantiarum, & ſanguis, qui hinc emanat, fluere non cohibetur, ſponte ceſſaturus. Si vaſcula hæc ſanguinea contorqueantur in varicoſos nodos, hi ipſi cauterio actuali exiguo inurendi ſunt, ut vis ignis in ipſam pene-tret ſcleroticam, non tamen perforet eandem, niſi in caſu *Phacoſis*, quæ tumor eſt niger, lenti ſimilis, ubi ſclerotica exulcerata transparet & pro-tuberat per adnatam. Ibi ſanguis coagulatus, diſſectione plenaria ſcle-roticæ, penitus educi debet. Hujus phlebotomiæ ocularïæ, ſ. diſſectio-nis vaſculorum ſanguineorum ſpeciem, aliquibus uſualem allegat quo-que Dn. de St. Yves, pp) Ad phlebotomiam oculariam adhuc referunt il-lam venæ angularis, in angulo nempe oculi interno, ſectionem tantopere commendatam ad plurimos capitis, oculorum & faciei morbos ab agmi-ne Medicorum veterum atque recentiorum. qq)

§. 13. Hujus Opthalmoxyſiæ uſum porro illuſtrat communis illa & κατ' ἐξοχὴν ſic dicta *ſcarificatio*, quam & Chirurgi, ſic dicti puri (§. 10.) ope ſcalpelli raſorii vel alius exercent in partibus oedematoſis, gangrænoſis, ſphacelatis, & balneatores celebrant in tantum non omni-bus corporis regionibus externis, ſcopo derivandi atque revellendi, id-que mediante vel lanceola elaſtica, tanta celeritate & artificio, ut mi-ratus olim ſit Cel. Dionis rr) vel capſula illa ſcarificatoria, cujus aliquam ſuppeditavit ideam Ægineta ss) amplificavit Paræus, tt) perfecerunt re-

centio-

priusquam evolvant, contemnant, partim præjudiciis ſeducti, partim ex αὐταρκίᾳ quadam, niſi tamen forſan diſſimulent.

pp) Trait. des malad. des yeux p. 195.

qq) M. A. Severinus in efficac. Medicin. p. 55.

rr) Cours d'operat. de Chir. Pariſ. 1714. p. 718.

ss) Encheirid. tot. med. p. 460. quidam ut uno ictu tres plagas injicerent, inſtru-mentum excogitarunt, tribus ſcalpellis æqualibus ſimul junctis.

tt) Chirurg. L. XI. C. 5.

centiores, ut laudabile doloris atque laboris nunc præſtet in ſcarifica tione compendium. Hujusmodi ſcarificationibus aggrediuntur Galli & Angli quoque *amygdalas* prætumidas, inflammatas, ſcirrhoſas, Ægypti vero *gingivas*, *nares*. Harum ſcarificatio, Ægyptiis tantopere laudat in febribus malignis, ex haud una ratione meretur commendari & no ſtratibus. *Applicationem hirudinum*, *ſuctionem vulnerum*, crebras ſic di ctorum *Aleptarum*, ſeu unctorum, *frictiones*, *acupuncturam Chinenſium* multum habere, quo conveniant cum ophthalmoxyſi, ejusque uſum illu ſtrent, facile diſpaleſcet, ſi conferantur invicem.

§. 14. *Modus operandi in Ophthalmoxyſi* ut clare & diſtincte pateat enarrabo, quæ operationem præcedere, conſtituere & conſequi debeant Præcedit vero utplurimum conſuetarum revulſionum & derivationum una alterave, per lenes purgationes, per venæſectiones, in pedibu maxime & jugulo, per cucurbitularum, cum vel ſine ſcarificatione u ſum, per ſetacea auricularum & nuchæ, per hirudinum applicationes in partibus ab oculo remotis ſcopo revellendi, in propinquis derivandi in duriore trachomatis & ectropii ſpecie præmittuntur aliquot inciſio nes ſeu ſcarificationes, lanceola factæ, vel puncturæ & attritiones pe blepharoxyſton Æginetæ ferreum, dehinc ſuccedit mitius noſtrum ve getabile ophthalmoxyſtron, Epithemata, Cataplaſmata, fotus, collyria varia pariter ſubinde ſunt prælibanda.

Ipſa *operatio perficitur* hunc in modum: Ægro l. in ſella ſedenti, l quod præſtat, ſupino jacenti in lecto, capite declivi, manus caputque tenentur ab adſtantibus, ſi opus videatur; lumen l. ſolis l. candelæ mo dicum & à latere affecti oculi admittitur, palpebras ægri radendas clau dit operator & arcte adducit invicem, ſeu ipſum ægrum claudere ju bet, dehinc alterius manus indicem palpebræ ſuperiori, & pollicem palpebræ inferiori admovet, easque leniter deprimit, ut tarſi cum maxima palpebrarum interna parte vertantur extrorſum & ectropium quaſ artificiale conſtituant. In hoc ſitu detentam ſuperficiem internam palpebrarum utramque Xyſtro ſuo, quod alterius manus pollice & indice tenet, ab angulo externo verſus internum quaquaverſum ra dit, vel ordinarie ſuperne deorſum perpendiculariter quaſi (ne glan dulæ ceraceæ Meibomii divellantur) plurimis inciſionibus, pun cturis, lacerationibus ſimul vulnerat, interpolat, & pro rei exigentia l. levius, l. profundius adigit illos denticulos glumæ uncatos ſ. ſerratos adverſim, ſive contra ſpicula ſua inclinata, ſicque eo efficacius in flicta. *Terminum operationis* raro illum ab Hipp. (§. 1.) præceptum aſſequi licet, ob delicatulos noſtri ſeculi ægrotos, qui dolores ab ope ratione provenientes diu ferre recuſant, & vel unius Xyſtri aciculas unic

vic

vice obtundi & obteri vix patiuntur. Duplicem vero iſta Hipp. verba ſenſum admittunt, cum ſatis deraſæ palpebræ hoc ſignum conſtituunt: *ſi non amplius ſincerus ſanguis, ſed ſanies cruenta l. aquoſa effluxerit.* Scil. num hoc criterium intellexerit de quantitate operationis continua l. diſcreta, obſcurum eſt? i. e. anne operationem una vice eousque continuari, donec ſanies modo cruenta effluat? num vero per intervalla repeti voluerit, donec non amplius ſanguis ſincerus, ſed cruenta l. aquoſa denique ſanies promanet. Terminum vero, hoc illove ſenſu acceptum, optime figit effectus ſperati obtentio, cum partes inflatæ ſubſident, infarctæ deplentur, duræ molleſcunt, ſicque temperies, conformatio, color uſus &c. partium ad naturalem redeant ſtatum. Aliquando bis uno die perficienda eſt, ſi urgeat dolor, l. vaſorum turgeſcentia, l. inflammatio, ut in variis caſibus ophthalmiæ, panni vaſculoſi & inflammatorii, chemoſis &c. Ordinarie ſemel quotidie mane vel veſperi, aut alternis diebus, aut adhuc rarius, in affectibus inveteratis, rebellibus raro plus quam decies vel quindecies adhiberi ſolet, *intra minutum fere ſemper abſoluta.* Effectus operationis ita peractæ ſenſibilis hic eſt, ut grumuli ſanguinis fibroſi, coccinei, inſtar arterioſi, promanent, dehinc ſerum ichoroſum, l. gelatinoſum, uti in ſcarificationis fine aliâs accidit, exſudat per ſimidium fere quadrantem horæ. Huic fluxui promovendo, ſanguinique ſtagnanti per reſerata jam oſcula expellendo favent liquida tepidaque medicamenta, quibus immiſceri voluit Hipp. (§. 1.) loc. cit. flores æris abſterſivos, ope ſpongiolæ, l. linteoli detriti, per horæ quadrantem, & ulterius, continuo ita adplicanda, ut oculus bene foveatur, eluatur, abſtergatur, roboretur. Cel. Woolhuſio mihique, ex veterum commendatione, fere ſolum herbæ hyſſopi exſiccatæ infuſum in aqua fervida, & tepide applicitum, pro hoc ſcopo ſuffecit.

§. 15. Mutantur autem hujus fomenti ſ. epithematis ingredientia vel ſtatim ab operatione, l. aliquandiu poſt, pro morbi ratione. Nimirum ſi *ſpiſſus, ſtagnans ſanguis* ſit diluendus, ſeligantur reſolventia è fl. ſamb. lavend. Hb. Hyſſop. chæref. ſem. fœnic. rad. valer. croco, camphora; cum *ſanguis & lympha acriores* temperari debeant, prioribus adde mucilaginoſa, rad. ſymph. Sem. lin. pſyll. Gum. arab. Hb. melil. verbaſc. *Ulceroſam diatheſin* extergent lenia ſiccantia, abſterſiva e. g. ſummitates hyperici hb. agrimon. Sacch. canar. myrrha, in aqua calc. viv. leniter ebullite, l. ſolutio lap. medicamentoſi Crollii in aqu. plantag. l. flores æris in infuſo calido. *Atoniæ* ſolidarum partium obviam ibunt infuſa & decocta tonica adſtringentia è fl. roſ. r. hb. plantag. rad. ſymph. biſtort. Olib. myrrha in aqua ferrarior. & vino rubro ana leviter decoctis, & ſic porro.

Balſami quoque ophthalmici, ſ. alius collyrii liquidi reſolventis l. lenientis, l. detergentis, oculis inſtillati tepide, uſus, noctu maxime ante cubitum, impoſito deſuper quadruplici linteo ſuffumigato, calido, ſæpe cum prioribus jungendus eſt medicamentis. Horum apozematum calidorum halitus ſ. fotus ad oculum dirigitur à quibusdam ope infundibuli, cujus baſis ſubditum excipit vaporem & dimittit per foramen ſuperius, quod eſt anguſtius, ad oculum vel apertum, l. palpebris clauſum. Hunc in modum uſurpari ſolent aquæ minerales noſtræ ſulphureæ ad varios oculorum affectus, cui tamen methodo prætuli hactenus fomentationes ſupra laudatas, ope mollioris ſpongiolæ l. linteoli ſic applicitas, ut ab initio quaſi continuo videaris oculum abluere & extergere palpebrarum interiora, dein vero epithema, leviter expreſſum palpebris impoſitum & ſicca compreſſa obtectum aliquandiu relinquas, donec refrigeſcere cœperit. Huic tramiti intra bihorium vel centies inſiſtere jubeo ægrum, & aliquot poſtea horis indefeſſum priorem repetere laborem.

Quo ſtudioſius æger ſibi cavet poſt operationem ab aere frigido, & valde luminoſo per aliquot dies, eo melius ſuo conſulet oculo. Hinc vel in loco verſetur obſcuro, vel umbellam è charta pergamena viridi, vel alia re, ſupra oculos ſuſpenſam geſtet, & à lectione, ſcriptione abſtineat. Pariter quæ oculis noxia & in vulgus innotuere, vitentur, imo ubi l. inflammatio ſuſpecta, l. dolor gravior, l. affluxus largior, diæta tenuis ſervanda eſt & temperans, carnes, vinumque proſcribendæ. Quando corneam, l. carunculam lacrymalem ophthalmoxyſi oportet ſubjicere, ſpeculo opus erit oculari commodo, quale correctum illud Woolhuſianum eſt, quo palpebræ ſerventur diductæ & ipſe globus oculi detineatur ſtabilis inter operandum, in reliquis vero raſioni ocularıæ ſubjectis ſpeculum oculi potius impedimento foret, quam uſui. Si tamen vel ob reniſus ægri, vel palpebrarum, ſuperioris maxime, quæ ſemper difficilius tantum evertitur, quantum opus eſt, craſſitiem, tumorem &c, non liceat partes operationi ſubjiciendas ſatis detegere, quidni arripiatur *conſilium* celebris olim in Anglia ophthalmiatri, *Turberville* quod exſecutus ipſe eſt, teſte Woolhuſio, ad palpebras pro lubitu & ſine tot manuum impedimentis diducendas in operatione ungulæ ſ. panni, quod huc redit: adaptavit iſte duo fruſtula lintei novi, limbo ſuo (Gallis liſiere, German. Selbende) inſtructi, eaque glutine ſcriniariorum liquefacto obducta, oris atque tarſis palpebrarum, aliquot ante operationem horis ita adglutinavit, ut pars lintei exigua ſub ipſa palpebra affigeretur, ſicque poſtea, attractis illis laciniis inter operandum, palpebræ ſine negotio verterentur extrorſum.

§. 16

§. 16. Plures circa hanc delicatam operationem *cautelæ* obveniunt *acticæ*, quam aliquibus videri poſſet, qui vel ſubtiliſſimam & intricam oculi ſtructuram neſciunt, vel non perpendunt, operatorem in minia parte occupatum, totum requiri, ſicut de natura *Plinius* aſs eruit: Illam usquam magis quam in minimis totam eſſe. Primum igitur huc ſpectat eneralis cautio, quo chirurgus ſuæ proſpicit conſcientiæ & famæ. *Nec mere, nec timide*! Eo non mox provolandum & ægri ſanguis proterve iendus eſt, niſi neceſſitas urgeat, vel alia jam ſpem fefellerint. Moneat grum, ſeque hoc *prognoſtico muniat* medicus, operationem, non ſine dore, ſed brevi, peragendam ſanguinis viſcidi ſtagnantis evacuatione excretis grumulis ſtipari. Ab unica operatione non ſemper deſideratus otinetur mox eventus, nec ſemper & infallibiliter à pluribus; ſucceſsu men temporis, ubi ab omni medicatione deſtitit æger, uti aliâs per hyerergiam, eum votis reſpondiſſe obſervavi plus ſemel. Accidit aliquan, ut vitio l. operatoris, negligenter glumas inſtrumenti colligantis, rudiorem ſub operatione impetum exercentis, l. ariſtarum nimis ſiccam & fragilium, ſpiculum remaneat in oculo, quod, ceu *ſpina infixa*, ox turbas daret, morbo priori ſubinde majores, niſi æque cito ac fae extrahi l. ſpongiola poſſet abſtergi. *Glandulæ ciliares* illæ, *ſebaceæ Meibomii* dictæ, in palpebrarum raſione per Xyſtrum vegetabile citra mnum tanguntur ordinario, ne tamen perpendiculariter & undulatim as raſione transverſali nimis profunda lædas & exulceres, cave; multoe magis in illa palpebrarum interna intumeſcentia, vaſorum ſanguineom turgeſcentia & igneo tarſorum *rubore*, quæ *Pachyten Galeni* conſtiunt, cum noſtra ophthalmoxyſi caute mercandum erit, paulo ſuperius palpebris inſtituenda, ne textura harum glandularum peſſundetur.

In carunculæ atque glandulæ lacrymalium affectibus, poſt alleganſ, ſumma diligentia & ſuſpenſa manu id agendum eſt, ne vel prolapſæ rtes ulterius ſedibus ſuis dimotæ lacerentur, l. ductus aquoſi disrumntur, l. puncta lacrymalia exulcerentur, coaleſcant. *Pellucidam cora tunicam* ſi profundius laceres excoriesve imprudenter, relinquetur catrix l. macula albida, indelebilis præſertim apud adultos, quæ viſum oſthæc eo magis intercipiet, quo vel latior & profundior, vel pullæ magis erit obverſa. In caſu frequentis & profundæ raſionis, vel ulceratæ ſimul internæ palpebrarum ſuperficiei, poſſet denique bulbus oli cum palpebris concreſcere, & è levi gravior morbus, ſcil. *ſymphyſis & proſyſis* naſci. Hinc juxta *Fel. Plateri* conſilium uu) frequenter movendus eſt

uu) Prax, L. 1. p. 280.

oculus

oculus, l. exigui 69. lapilli, l. lævia ſuccini fruſtilla, l. ſemina hormin intra palpebras inſinuantur, concretionem impedientia. His bene ob ſervatis ophthalmoxyſin feliciter ſemper adminiſtratam nec ullo mal ſymptomate vidi exceptam. Unicum mihi ſuppetit exemplum in puell cui non tam operatio hæc innocentiſſima, quam ineptiſſimum licentio viventis regimen peſſime ceſſit. Nimirum hypopyo laborans bis jam ſu ſtinuerat hanc operationem, non ſine ſpe felicis ſucceſſus, ſed epithema tibus calidis humidisque obtectum oculum adeo incaute aëri expoſuit l bero, frigidiuſculo, ut ſemel è feneſtra proſpicientem, altera vice in c lina verſantem ipſe deprehenderim. Hinc quid mirum, quod expan & aucta oculi interna ſuppuratione globus denique crepuerit & de vi fuerit actum?

§. 17. Succinctam hanc operationis deſcriptionem excipiat affectuu quibus convenit, in claſſes diſtributio, ut non tam omnes ſpecie quam genera in conſpectum prodeant. Iſtis enim tot jam refe ſunt libri, neque falcem licet hic immittere in ampliſſimam iſtam meſſe ſed ſufficit normam exhibuiſſe, qua omnes oculorum, aliarumque pa tium affectus metiri queat ben. lector, in quantum huc ſpectent? La dabilem itaque, imo unicam quandoque præſtat ophthalmoxyſis ope in ocul. affectibus, quatenus

(α) Sanguinem & lympham, quantitate, motu, orgaſmo, ſtaſi, ext vaſatione laborantem corrigit, in *taraxi*, *ophthalmia*, *hyposphagma* *chemoſi*, *varicibus*, *venoſitate corneæ*, *contuſionibus*, *gangræna*, *anthra* *emphyſemate*, *encanthide*; *ſtagnatione humorum oculi*, quæ obſcurum nebuloſum reddit viſum; Hoc intuitu ſæpe perutilis & neceſſaria poſt alias operationes ocularias, quibus ſupervenit pertinax ſubinde periculoſa inflammatio e. g. poſt operationem hypopyi, fiſtulæ lacry lis, cataractæ, ungulæ ſebaceæ, quæ omnes quandoque infeliciſſi poſt ſe trahunt ſymptomata, niſi occurras hac ophthalmoxyſi.

(β) Vitalem laticem advocat, allicit, vaſis, quæ adſtricta fuerant, re ratis, in *ſcleriaſi* ſ. lippitudine arida, *ophthalmia tabida*, *atrophia oc*

(γ) Sanguinem viſcidamque lympham ab internis oculi tubulis reve evocat ſicque obſtructiones internas, compreſſiones, tenſiones min tollit, in aliquibus *guttæ ſerenæ* ſpeciebus, *hypopyo*, ſ. pure retro c neam, *hypohæmate*, ſ. ſanguine extravaſato retro corneam. *emp* ſ. pure retro iridem, *ectaſi*, ſ. *hyperauxeſi* iridis &c. Quomodo i pienti medeatur cataractæ, ex mente *Hipp.* & *Severini* & juxta *H* nova inventa xx) hac vice paucis expedire nequeo?

(δ) I

xx) Jac. Hov. de Circul. humor. mot. in oculis Lugd. bat. 1716.

(δ) Dolorem, à vaſorum diſtenſione nimia, l. liquidi acrioris collectione ortum aufert, vel lenit, in *ophthalmia*, in *pſoroſi*, ſ. prurigine tarſorum & canthorum, &c.

ε) Ulceroſas impuritates everrit, mundificat, conſolidat, quatenus infixum ſulphureo-⊖inum fermentum provocat, diſpergit, & blandiori lymphæ, quæ partes læſas demulceat atque conſolidet, viam pandit, in variis oculi exulcerationibus e. g. *argemo*, *peribroſi*, *mydeſi*, *encaumate &c.*

) Luxuriantem carnem divellendo delet, in pladarote & hyperſarcoſi palpebrarum, callum incidendo, carminando emollit in *ectropio*, *miltoſi* & *ptiloſi* tarſorum.

) Partibus relaxatis, debilibus tonum reſtituit, quatenus nimios humores educit, diſtendentes vaſa p. n. vel deficientes liquores & ſpiritus allicit, ut ſic tubuli ad naturalem redeant diametrum & tenſionem, uti in *atonia*, ſ. anaſtomoſi ductuum excretoriorum glandulæ lacr. in *meioſi* ſ. phthiſi *pupillæ*, it. procidentia bulbi oculi à partu difficili, ictu, vomitibus.

Multiplicem hunc uſum ſaniori, quod ſpero, theoriæ ſuffultum udenti confirmatum iri praxi, confido, & multoties in variis oculorum ectibus mihi è voto, ſucceſſiſſe, vere teſtor. Cæcis ſane pluribus, in s etiam regionibus. quorum aliqui ne montem Pico, naſo imminen-n, amplius vidiſſent viſum reſtitui pleniſſime per hanc operationem, O juvante.

§. 18. Supereſt, ut de uſu Xyſtri vegetabilis amplificando pauca iciam, ſimulque fidem meam liberem, quam olim in diſp. mea inaugui pro licentia yy) expoſitam, amici cujusdam objectionibus impugnatam li. Scil, ibid. mentionem feci fiſtulæ perinæi calloſæ, variam medicanem diu reſpuentis, quam vero Lutetiæ Pariſ. in noſocomio, achate dicto, feliciter conſolidaverim, inſtitutis labiorum fiſtulæ calloſo-n ſcarificationibus, ope Xyſtri VVoolhuſiani. Hanc vero hiſtoriam imgnat, l. limitat minimum, Cl. Dn. auctor diſſert, inaug. pro Lic. de iis lithotomiæ generibus, Argent. 1724. habitæ p. 31. his verbis: Vot quidem nonnulli illas fiſtulas, ſc. perinæi, ſcarificatorio VVoolhuno, quo in ſcarificatione oculorum utitur, curare, exemplaque etiam jus rei, & quidem experientiæ propriæ proferunt: ſed omnino credenn eſſe puto, non fuiſſe illas fiſtulas jam formatas, ſed partes tantum cuti-

D cula

yy) de Hernia incarcerata ſolerti delineatione illuſtrata, novaque extricata encheireſi p. 21. Tubing. 1722, d. 7. Jan.

cula quadam obductas, ex qua deinde callus oritur: alias enim illæ ſubti[l]
hoc ſcarificatorio nullo modo tolli potuiſſent. &c. Ad hæc reſponſurus eg[o]
omnes rationes anxius conquirere ſuperſedeo, quibus a priori poſſibilitas ta[-]
lis curæ evincatur; ſed hiſtoriam ſaltem curationis abs me geſtæ, fideliter e[x]
ephemeridibus meis exſcriptam communicabo, ſicque illos convincam, q[ui]
vel facti hiſtoriam vocant in dubium, vel rei feliciter geſtæ, laudem ſib[i]
falſo arrogare voluerunt. Nimirum:

Die 4. Aug. 1721. In Noſocomio charitatis puer 10. ann. ante tr[i]meſtre calculo ſectus abs Dn. Gerard, (Chirurgo tum primario noſocomii[)] calculus totum latus ſiniſtrum perinæi occupans, ovi gallinacei magnitud[i]ne prominuit & catheteris in veſicam introductioni obſtitit. Apparatu [ſo] dicto minore ſectus æger, calculus, ovum gallinaceum magnitudine æquan[s] ſolidus, æqualis, non valde aſper levi extractus fuit opera. Ab eo temp[o]te vulnus nunquam coaluit penitus, labiis calloſis induratum. Trochiſ[ci] cathæretici de Minio nuperrime iterum appliciti nihil effecerunt. Vuln[us] pallet, calloſum eſt, urina atque mucago, *des clairs*, per vuln[us] & penem exeunt. Nullus dolor, nulla febris; Cetera etiam bene ha[-]bet, valde tamen macilentus eſt. Veſica bene detergatur bis per die[m] decocto hordei cum melle roſato injecto. Labia vulneris fortiter ſcar[i]ficavi ad fundum uſque, ubi inſignem duritiem ſcarificatorio Woolh[ou]ſiano reſiſtentem percepi, unde ab initio puer nullum ſenſit doloren[m] adhuc ſemel poſt ſcarificationem injeci, vulnusque elui. Solum plu[-]maceolum, decocto imbutum, vulneri impoſui, compreſſas faſciamq[ue] leviter adſtringi juſſi, cruraque per aliam faſciam popliteam, la jarr[e]tiere, arcte appropinquavi. Cetera, quies, paucus potus. *D. 5. Au[g.]* vulnus optato colore rubet. Nulla interea mucago excreta. *D. 6.* vulne[ri] heſternus color, mucago jam pauca, urina per vulnus & penem. Inje[ci] aquam calcis vivæ cum parum Spir. vin. mell. roſat. & gt. aliquot balſam[i] de mecha. *D. 9. & ſqq.* injectiones ex aqua hord. mell. roſato, paru[m] Spir. vin. & aqua calcis vivæ ab initio bis, dein ſemel in die fieri cura[vi] ſimplicemque plumaceolum vulneri imponi, at labia ejus, compreſ[ſis] e latere utroque poſitis, adduci. Medicus, DD. Reneuame, Nitru[m] præſcripſerat, rogavi, ut addat ſuccinum, in bolo. Scarificavi alte[ra] vice leviter. Mucaginem hactenus ut & urinam per penem m[a]xime reddidit. *D. 18.* Labia vulneris rubore florent, pars ſuperior ja[m] conſolidata. Scarificavi fortius. D. 19. ſuper linteo, cui incumbit, u[ri]na madido, reperimus fruſtula calculoſa. *D. 21.* injectiones ceſſe[nt.] Plumaceolo & vulneri illinatur mel roſat. & du melange (ſeu ungt. [di]geſt[...]

geſtivi & incarnativi remixti invicem) partes fiſtulæ vicinæ foveantur ſpir. vin. calefacto. *D. 24. Aug.* parum urinæ per vulnus exſtillat. Mucaginem iſtam rariſſime, per penem quoque reddit. Labia vulneris appropinquentur duobus ſpleniis, ex Empl. de la croix glutinativo. *D. 6. & 7. Septembr.* ne guttula per vulnus ſeu fiſtulam promanavit, lintea non madida. Decubitus & quies adhuc per aliquot dies obſerventur: Hinc, præmiſſa purgatione penitus ſanatum dimiſi, ſuadens, ut jam per aliquod tempus ab omni nimia crurum divaricatione, perinæi frictione & attritione ſibi caveat ſtudioſiſſime? interea modicæ deambulationes in Noſocomio nihil quicquam mali intulerunt novellæ cicatrici.

Ex his itaque patet, fiſtulam fuiſſe verè & profunde calloſam, cujus latera jamdudum induruere, ob deliteſcentem diu calculum in perinæo, & quæ variæ tractationi in- & externæ ultra trimeſtre ipſisque cathæreticis emendari & tolli reſpuerat. Hæc autem mea methodus facilior breviorque adhuc eſt illa, quam cel. *Franc. Roncallus*, Med. Brixienſ. zz) ingenioſe invenit & evulgavit. In caſibus tamen gravioribus, ad urinam è pene & non è fiſtula dimittendam, poſſet ſimul in uſum vocari ſyringa cujusdam vermicularis, ſ. catheter flexilis judicioſe emendatus.

Ad alios denique uſus adhuc trahi poſſe Xyſtron vegetabile, ſagax facile perſpiciet lector ulteriorque rerum magiſtra, experientia probabit.

DEO, omnis lucis fonti, & à quo paucæ etiam hæ ſcintillæ
in me promicuerunt, ſit laus atque
honos in æternum!

zz) Nova Meth. extirpandi carunculas & curandi fiſtulas urethræ. Brix. 8v. 1720.

F I N I S.

Nobili & Clarisſimo Dom. Reſpondenti
S. P. D.
P R Æ S E S.

QUi hactenus Chimiæ deliciis ab infantia imbutus fuiſti, & nunc etiam anatomica ſedulo adjungis ſtudia, myſterium illud, *quis opti-*

optimus ſit Medicus? Tuo videris aperire exem
plo, *amiciſſime Gmelin.* Ita ſcil. non microco
mum modo, ſeu hominem, intimius rimari
ejus affectiones, quæ ſecundum & præter na
turam ſunt, accurate perſpicis, ſicque quid, ub
quomodo, quando juvandum ſit? ſolide perd
ſcis; ſed etiam macrocoſmi theſauros reclud
diligenter, inquiris ſolicite, & in uſum pract
cum convertis circumſpecte, hoc autem mod
certiſſimum ſolidæ theoriæ & felicis olim praxe
medicæ ponis fundamentum. Neque his ſalte
immoraris, ſed Chirurgiæ etiam & illis, quæ M
dicum ornant, literis ſedulam navas operan
Exercitia vero diſputatoria recte immiſces ſubi
de, ut non modo laudabilia profectuum eda
ſpecimina, ſed mentem quoque acuas, &, ce
lapide lydio, examines veritatem probesqu
Hinc nemo mirabitur Te jam iterum in Cath
dra publice comparentem, multo minus vitupera
bit, quod & Summorum Virorum objectiones ſo
vere audeas modeſte, & profundas Eorundem Me
ditationes publice ſtudeas venerari. Macte ſalte
virtute Tua, *Ornatiſſime Gmelin*, qua ut evadas

Ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,

eſt, quod Tibi, ſplendidæque Genti Gmeliniana
imo toti apprecor rei literariæ medicæ. Ita va
le remque Tuam feliciter porro gere.

Dab. Tubing. d. 3. Jul. 1726.